

18. maj 2017

Politisk økonomisk beretning for 2017

(Naalakkersuisoq for Finanser og Skatter)

I Siumut anser vi det for vigtigt, at vi konstant kan sikre, at vores økonomi er på en sikker kurs, derfor er det også vigtigt, at man udfra det år som man finanslovmæssigt befinder sig i, hele tiden vurderer om overslagsårene reelt set er dækkende for det reelle behov. Vi ved godt, at finanslovsforhandlingerne altid medfører ændringer, idet partierne via forhandlinger har indflydelse på det samfundsmæssige behov for finanser, og at man derfor har sat sine vigtigste mål, som man gør alt for at få indpasset i forhandlingerne, hvorfor vi vil benytte anledningen til, at opfordre Naalakkersuisut til at man i forbindelse med opstarten af de kommende finanslovsforhandlinger, giver Partierne mulighed for at deltage i indledende forhandlingsrunder hvor deres mærkesager kan fremlægges.

Vores bosætningsmønster er meget spredt ud over det ganske land, og vi har i Siumut valgt, at lægge driften af landet til rette udfra, at vi bærer vore fælles byrder i fællesskab, hvilket også gælder kommunernes samarbejde der er et krav, for det er jo netop i diskussionen om hvem der nu også betaler mere end de andre, at konflikterne opstår, og vi har en pligt til, at arbejde for, at undgå splittelse i samfundet, samtidig med, at Vort Land ikke er verdens letteste land, at leve i, hvorfor vores målsætning om at leve i fællesskab, ikke bare er vigtig i sig selv men, at vi skal samarbejde for at klare os – sammen.

Vi må jo erklære at vi har besluttet at leve med et spredt bosætningsmønster ud over et enormt landområde, ligesom vi samtidig lever af de ressourcer som havet og landet kan tilbyde os, hvilket betyder at vi er rimeligt afhængige heraf og at vore levevilkår dermed fordrer reformer, som vi hele tiden må arbejde med.

Det er ligeledes efter vores mening i Siumut vigtigt, at vi får tegnet klare linjer op for hvornår det er myndighederne, der tegner sig for ansvaret og udviklingsmulighederne, og hvornår det skal ske i samarbejde med det private erhvervsliv, ikke mindst når vi snakker fiskeriet og andre erhverv. I Siumut mener vi heller ikke der er nogen grund til, at holde sig tilbage for, at det offentlige godt kan være med til, at skabe et godt grundlag for en udvikling, ikke mindst omkring det juridiske områdes indflydelse på samfundets velfærd, og når det gælder borgernes velfærd, så er det vigtigt, at have klare veldefinerede politiske mål ikke mindst i relation til selve den daglige drift af landet, og faktisk kan partierne når det kommer til stykket samarbejde om hvad det skal være, ihvertfald forsåvidt det angår de politiske mål, dog skilles vejene når målene skal føres ud i livet og diskussionen kommer på afveje omkring hvordan og hvorhen man ønsker at gå.

I Siumut ser vi det som særdeles vigtigt, og vil gerne gøre det klart, at man grundlæggende bør holde mere øje med fiskeriet i Vort Land, at det ikke konstant skal udsættes for indhandlingsstop og kapacitetsvanskerligheder på landanlæggene, men skal kunne indhandle uden stop. Endvidere bør man have omtanke for, at fryse- og lagerkapaciteten er velafpasset til fiskerikapaciteten, samtidig hermed er det endvidere vigtigt at fragtkapaciteten er smidigt og rationelt tilrettelagt. Man kan også sætte som et mål, at de forskellige interessenter ved et godt samarbejde kan holde problemerne nede på et minimum, hvilket man som eksempel kan udføre i praksis ved, at de der står for indhandlingen, kan styre deres lager- og frysekapacitet bedre ved en rationel tilgang med hyppigere afskibning af deres produkter. Vigtigt er det under alle omstændigheder for fiskeriet, at det kan fungere uden konstante

indhandlingsstop i en kontinuerlig rytme, hvilket har uvurderlig betydning for vores indtægtsgrundlag, eller sagt på en anden måde: hvis vores vigtigste erhverv fiskeriet halter, så får det øjeblikkeligt uoverskuelige konsekvenser for samfundet på en lang række områder indtil man i sidste ende får negative konsekvenser for samfundsøkonomien. Uagtet hvor i landet økonomien går i stå, så kan det mærkes overalt i resten af landet, og den resterende del af befolkningen kommer derfor til at bære den ekstra byrde.

Vi er i dag organiseret efter, at vi er fælles om at dele vores byrder. De samfundsreformer der iværksættes har den fælles vision, at opnå en bæredygtig økonomisk udvikling, hvilket vi har brug for på længere sigt, og for 2016 vedkommende så ser det ud til, at vi kan forvente et godt resultat og vi kender allesammen også årsagen hertil, nemlig afgiftspålæggelser på vore ressourcer samt flere skatteindtægter, og vi har trods disse tiltag stadig brug for en mere sikker økonomisk kurs, hvilket vi kan opnå igennem iværksættelse af flere reformer. Vi bør kunne melde klart ud hvornår fiskeriloven færdiggøres, og vi vil gerne opfordre Naalakkersuisut til, at få dette arbejde ud af verden i et tæt samarbejde med interessenterne, hvorfor vi hermed benytter anledningen til, at spørge, hvornår man regner med at fremlægge fiskeriloven?

Vores indtjening på eksport stammer hovedsageligt fra fiskeriet, hvor det først og fremmest er rejerne, der skaber den største indtjening, hvorfor vi med hensyn til England, gerne vil have oplyst hvilken betydning det har, at England ikke længere er medlem af EU i forhold til det store opkøb af rejer, og vi opfordrer samtidig Naalakkersuisut til, at holde skarpt øje med denne udvikling.

Hvad kommer der til at ske i forhold til den samlede skattereform? Det er vigtigt at få dette oplyst, idet at man med en økonomisk baseret reform, skal vide præcis hvad man har med at gøre.

Når man iværksætter en skattereform, vil det da få vidtrækkende konsekvenser - hvorfor det vil være passende, at få oplyst, hvornår man kan regne med at der sker noget?

Vi deltager for så vidt allerede i arbejdet med, at øge indtægtsmulighederne ikke mindst i forbindelse med reformen af teleområdet, og vi er da også tilfredse med Tele Greenland A/S initiativer.

Der arbejdes på trafikreformen, hvorfor vi med henblik på lufthavnsbyggerierne gerne vil fremkomme med følgende spørgsmål: Hvornår kan vi regne med, at man i forbindelse med lufthavnsbyggerierne vil fremlægge de metoder, man vil anvende især omkring finansieringsformen? Endvidere vil det være passende at få oplysning om følgende byer med kortere landingsbaner, Narsaq, Nanortalik, Kangaatsiaq, Qeqertarsuaq, Qasigiannuit.

De i arbejdsstyrken forekommende ledige på arbejdsmarkedet er stadig mange i antal og man bør sætte ekstraordinært på, at nedbringe disse, hvorfor vi har stor lid til Naalakkersuisuts særlige planer desangående, ligesom at vi gerne endnu engang gerne vil opfordre til, at man gør en særlig indsats overfor de mange unge ledige, der venter på, at gå i gang med en uddannelse.

Det er nødvendigt, at gå helhjertet i gang med, at få det til at kunne betale sig at arbejde, hvilket også hænger sammen med skattereformen hvor man må komme med helt konkrete tiltag for, at det kan betale sig at arbejde.

Vi vil gerne overfor Naalakkersuisut endvidere spørge til den undersøgelse man iværksatte sidste år omkring, at få undersøgt pengestrømmene imellem Vort Land og Danmark – hvor langt er denne undersøgelse kommet? Vi fik i juni sidste år at vide, at undersøgelsen var ved at blive færdiggjort, men der er endnu ikke kommet noget.

Sundhedsfremme i Sundhedsvæsenet og behandling

De forskellige tiltag er beskrevet kort og koncist, hvorfor vi tager til efterretning, at man på længere sigt ved en sundhedsfremmeindsats og behandling vil opnå disse mål igennem ganske bestemte tiltag. Vi glæder os til, at initiativet omkring en decideret børneafdeling på Sana realiseres, idet vi håber, at dette vil komme såvel medarbejdere som børn til glæde og derigennem få skabt tryghed for børnene.

Vi støtter fuldt ud op omkring en nedbringelse af antallet af misbrugere igennem de grundige misbrugsbehandlings initiativer, der gennemføres i Nuuk, Sisimiut og Ilulissat og vi regner da med, og forventer helt bestemt, at når resten af landets regioner følger med, at man vil tage godt imod tilbudene og benytte sig heraf.

Nedbringelse af antallet af omsorgssvigtede børn og en tidligere forebyggende indsats.

Når forældre er begyndt at omsorgssvigte deres børn, så bliver vi altid bekymrede, og hvorfor sker det lige, at forældre med ansvar for deres børn svigter børnene? Hvordan kan vi ved et samarbejde medvirke til, at holde antallet af omsorgssvigtede på et så lavt niveau som muligt?

Vi vil gerne fra Siumut opfordre til, at vi må arbejde for, at der gøres en indsats for at forældre, der er begyndt at omsorgssvigte deres børn, så vidt det er muligt og inden det er helt forsent – at man ikke bare anbringer børnene på døgninstitutioner - men at man udfra det aktuelle behov indsætter støttende foranstaltninger, og at man endvidere foretager en helhedsorienteret familieindsats. Dette må gerne ske i et nært samarbejde med kommunerne.

Børnetalsmanden.

Vi takker Børnetalsmanden for hendes gode arbejde, idet arbejdsindsatsen omkring børnenes rettigheder er meldt klart ud, men også fordi arbejdet er udført i nært samarbejde med kommunerne således, at man kan sikre, at børnenes rettigheder følges fremover udfra den gode informationsstrategi, der er erlagt. Vi opfordrer derfor til, at man fortsætter dette arbejde overfor børnene i en fortsat positiv ånd og med den store grad af nærvær, der allerede er gennemført. Vi håber, at kommunerne vil gøre en indats for at samarbejde herom.

Kommunerne

I den politisk økonomiske beretning kommer man ind på kommunernes udligningsordning. Man er her ikke kommet ind på, at man efter kommunesammenlægningerne havde til formål, at en del af Selvstyrets ansvarsområder gradvist skulle overføres til kommunerne i en decentral model, hvorfor man må spørge, hvor mon dette arbejde er nået til? Hvis kommunerne i et fremtidigt perspektiv skal have en chance for, at planlægge en overtagelse af disse ansvarsområder, så skal dette jo planlægges under en eller anden form, så der skabes en overgangsordning, idet det er ganske vigtigt for kommunerne, at vide præcist hvad de kan regne med. Herunder skal kommunerne vide helt præcist hvornår man realistisk vil opstarte dette arbejde, hvilket man må oplyse kommunerne om. På denne baggrund opfordrer vi derfor til, at vi får belyst de planer, der må foreligge omkring decentraliseringen – kan vi ikke få klar besked?

Ansvarsområder der endnu ikke er overtaget

Vi har ikke i den økonomiske beretning, set noget nævnt omkring de ansvarsområder som staten stadig har under sig og som vi ved en overtagelse selv skal finansiere – hvordan man vil foretage en nærmere planlægning heraf, kan vi ikke se nævnt nogle

steder, til trods for, at overtagelse af sådanne ansvarsområder vil få afledte økonomiske konsekvenser for de prioriteringer, der skal foretages. Da Selvstyreloven allerede som sagt har en indbygget bestemmelse om, at vi selv skal finansiere overtage ansvarsområder, hvordan kan vi så forvente det prioriteres: i form af hvilke områder man forventer først at overtage? Og hvilke økonomiske konsekvenser man kan forvente?

Den politisk økonomiske beretning har på mange måder løftet sløret for en masse områder, og har samtidig et indhold, der virkelig er en udfordring i sig selv, og skal disse opgaver gennemføres i en positiv samarbejdsånd, så hilser vi disse velkommen. Med disse bemærkninger fra Siumut, vil vi tage den politisk økonomiske beretning til efterretning, og ser samtidig beretningen som et godt værktøj og ønsker alle en god debat.

Jens Immanuelson

Siumut